

ВЫСТАЯЎ, ЗНАЙШОЎ СЯБЕ Ў ЖЫЦЦІ

На тэрміновую ваенную службу ва Узброеныя Сілы СССР Тажыдзін Алметавіч Міралаў прызываўся ў 1978 годзе. Пачынаў яе ў Краснадарскім краі, у вучэбцы, якая рыхтавала шыфравальшчыкаў. Калі ж восенню 1979-га пад Ташкентам фарміравалі мусульманскі батальён, які толькі нядаўна ўвайшоў у гісторыю як першае савецкае вайсковае падраздзяленне, уведзенае ў Афганістан яшчэ да афіцыйнага пачатку там ваенных дзеянняў, Т. А. Міралаў, узбек па нацыянальнасці, у ліку іншых ураджэнцаў Сярэдняй Азіі трапіў у яго.

З 9 на 10 снежня іх батальён на самалёце пераправілі ў горад Баграм. Адтуль сяржант Міралаў разам з саслужыўцамі сваім ходам дабраліся да сталіцы краіны – Кабула.

– Пра тое, што ляцім у Афганістан, мы, радавыя салдаты, не ведалі, – расказваў Тажыдзін Алметавіч. – Маглі толькі здагадацца, што адпраўляюць некуды ў той бок, магчыма, у Пакістан, таму што на працягу некалькіх месяцаў нас грунтоўна рыхтавалі – вучылі весці баявыя дзеянні ў гарах. Калі прыбылі на месца, ніякага страху не было: у краіне ўсё спакойна, нідзе не страляюць.

Той перыяд свайго жыцця Т. А. Міралаў памятае да дробязяў, як, дарэчы, і наступную камандзіроўку ў Афган, якая адбылася праз пяць гадоў. Асабліва ўрэзалася ў памяць дата 27 снежня 1979-га. У гэты дзень іх батальён разам з групай спецыяльнага назначэння «Альфа» атрымаў загад штурмам узяць палац прэм’ер-міністра Афганістана Х. Аміна.

– У кожнай роты было сваё заданне, – працягваў Т. А. Міралаў. – Адна павінна была штурмаваць непасрэдна сам палац, другая – блакіраваць афганскі ракетны полк, трэцяя – захапіць урадавыя будынкі. Мне давялося ўдзельнічаць у штурме палаца. Усё адбылося імгненна. Афганцы амаль не аказалі нам супраціўлення, не чакаючы такой хітрасці: перад гэтым на працягу больш чым тыдня мы кожны вечар ездзілі да палаца на манеўры, стралялі там халастымі патронамі.

Узяцце палаца Аміна знаменавала сабой пачатак вайны ў Афганістане. На наступны дзень у рэспубліку ўвайшла Віцебская дывізія. Батальён, у якім служыў Т. А. Міралаў, пасля апісаных вышэй падзей некаторы час яшчэ знаходзіўся ў Афганістане, але ў баявых дзеяннях ужо не ўдзельнічаў. Затым яго перакінулі назад, пад Ташкент. Тажыдзін Алметавіч трапіў у брыгаду спецназа, якая размяшчалася ў горадзе Чырчык, дзе служыў да гэтага. Пакуль у 1984 годзе не прапанавалі замяніць таварыша, які заканчваў службу ў Афганістане. І ён, не доўга думаючы, згадзіўся.

На гэты раз камандзіроўка ў «гарачую кропку» аказалася намнога даўжэйшай – Т. А. Міралаў знаходзіўся там 2 гады і 2 месяцы. І амаль увесь час быў шыфравальшчыкам. Наколькі небяспечная гэта прафесія, добра ведае кожны вайсковец: шыфравальшчык мае доступ да сакрэтнай інфармацыі і, калі трапіць у палон, павінен знішчыць сябе і дакументы. Служыў у

асноўным у горадзе Газні, даводзілася бываць таксама ў Джалалабадзе, Гардзе. Апошнія паўгода, калі ад рук душманаў гінула асабліва шмат нашых рабят, не вытрымаў, папрасіў у камандавання часці дазволу ўдзельнічаць у баявых аперацыях. Знішчаў варожыя караваны, бандфарміраванні ў кішлаках. Не раз бачыў смерць таварышаў, сам страляў у ворага, стралялі і ў яго. Але куля мінала. За ўвесь час выканання інтэрнацыянальнага абавязку Т. А. Міралаў толькі аднойчы быў кантужаны, падарваўшыся на БТРы. Яго смелаць і мужнасць адзначаны медалямі «За адвагу» і «За баявыя заслугі».

Пасля Афганістана армейскія дарогі прывялі Тажыдзіна Алметавіча спачатку ў Беларусь, у Валожын, а затым у Латвію, горад Венспілс. Калі разваліўся Саюз, ён разам з сям'ёй пераехаў у Паставы, куды к таму часу перабраліся з Узбекістана бацькі жонкі. Службу працягваў у 6 гарадку, прыняўшы прысягу на вернасць беларускай арміі і народу, пакуль у 1995 годзе не расфарміравалі яго часць. У запас звальняўся ўжо ў званні старшага прапаршчыка.

Нягледзячы на тое, што прайшло ўжо два дзесяцігоддзі, як Т. А. Міралаў жыве мірным жыццём, тая вайна, адносіны да якой цяпер вельмі неадназначныя, па-ранейшаму не адпускае яго.

– Асабліва цяжка было ў першыя дні пасля вяртання на Радзіму, – прызнаўся мой суразмоўца. – Я не знаходзіў сабе месца, не мог прывыкнуць да дома, да таго, што не страляюць. Нават на ўвесь водпуск – а нам, «афганцам», давалі месяц – нічога не сказаўшы родным, паляцеў з сябрамі падарожнічаць па Саюзе.

Прыняцце новай рэальнасці было працяглым і пакутлівым. Але Т. А. Міралаў, у адрозненне ад многіх воінаў-інтэрнацыяналістаў, якія не вытрымлівалі, ламаліся, змог выстаяць, знайсці сябе ў мірным жыцці. У першую чаргу дзякуючы падтрымцы родных і рабоце, якой ніколі не баяўся. Вайна засталася толькі ва ўспамінах, якія не-не, ды і захіснуць, развярэдзяць душу, прынясуць з сабой вобразы хлопцаў-саслужыўцаў, тых, з кім некалі па-брацку дзялілі ўвесь цяжар ваеннага жыцця. Добра, што гэта толькі ўспаміны...

А. Шапавалава

Фота: П. Курыловіч